

Eramet Norway AS Avd Sauda
Postboks 243
4201 Sauda

Oslo, 6. oktober 2025

Deres ref.:
Geir Henriksen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/210
2025.0048.miljodir

Saksbehandler:
Annicken Hoel

Rapport etter tilsyn 1. september - 4. september 2025

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos Eramet Norway AS Avd Sauda (virksomhetsnummer: 974077930) – heretter kalt Eramet Sauda.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Eramet Sauda har mangler i arbeidet med overvåking og rapportering av kvotepliktige utslipp
- Avvik 2: Det er mangler i måleutstyrstabellen i overvåkingsplanen for kvotepliktige utslipp
- Avvik 3: Eramet Sauda har ikke tilstrekkelig kontroll på alle utslippene sine
- Avvik 4: Eramet Saudas måleprogram er ikke oppdatert og har betydelige mangler
- Avvik 5: Eramet Sauda har enkelte mangler i sin avvikshåndtering
- Avvik 6: Eramet Sauda startet graveprosjekt utenfor stående gravetillatelse, og mangler rutine for å ivareta kravene i tillatelsen

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 4.

Eramet Sauda må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 15. desember 2025.

Miljødirektoratet påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Virksomhetens lagring av farlig avfall kan forbedres

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

Eramet Sauda må betale et gebyr på 285 700 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost innen 15. desember 2025

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Annicken Hoel. Merk svaret med saksnummer 2025/210 og tilsynsnummer 2025.0048.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Eramet Sauda har mangler i arbeidet med overvåking og rapportering av kvotepliktige utslipp

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- klimakvoteforskriften § 2-1 (forordning om overvåking og rapportering av utslipp av klimagasser), jf. MR-forordningen artikkel 4, 59 og 66
- tillatelse til kvotepliktige utslipp, punkt 8 måleutstyrstabelen
- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 5

Beskrivelse av krav

De generelle prinsippene for overvåking og rapportering av klimagassutslipp legger til grunn at operatører skal oppfylle sine forpliktelser i henhold til klimakvotedirektivet (2003/87/EF), i tråd med prinsipper om fullstendighet, integritet, nøyaktighet og kontinuerlig forbedring.

Operatør skal fastsette, dokumentere, implementere og vedlikeholde et effektivt kontrollsystem for å sikre at årlig utslippsrapport er i henhold til overvåkingsplanen og MR-forordningen.

Operatøren skal vurdere effektiviteten av kontrollsystemet, inkludert ved å utføre interne vurdering og hensynta funn fra verifikatør.

I de tilfeller hvor data relevant for bestemmelse av utslippsdata mangler, skal operatør benytte en passende estimerings-metode for å bestemme konservative erstatningsdata for den respektive tidsperioden.

I måleutstyrstabellen i overvåkingsplanen skal big bag-vekta være godkjent av Justervesenet. Vekter som brukes i kvoterapporteringen skal være omfattet av overvåkingsplanen.

Virksomheten skal ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Arbeidet med rapportering av kvotepliktige utslipp på Eramet Sauda

I verifikasjon av kvotepliktige utslipp for 2024 avdekket verifikatør mange avvik knyttet til Eramet Saudas arbeid med overvåking og rapportering av utslipp. Flere avvik ble rettet under verifikasjonsprosessen og verifikatør godkjente rapporterte utslipp, men med svært mange kommentarer om avvik. I forbedringsrapporter som blir sendt til Miljødirektoratet skal virksomheten vise hvordan de lukker avvik i verifikasjonsrapporten. Forbedringsrapporten som Eramet Sauda sendte 30. juni 2025 inneholdt i liten grad informasjon som viser hvordan avvikene er lukket. Og Miljødirektoratets tilbakemelding om manglene i forbedringsrapporten er ennå ikke besvart.

Eramet Sauda forklarer at det meste av kvoterapporteringen er lagt til én funksjon som én person i Eramet Sauda sitter i. Denne funksjonen har hatt utskifting av personell og periodevis manglende tilstedeværelse.

Bruksforbud av måleutstyr benyttet i kvoterapportering

Eramet Sauda eksporterer produkter som ferromangan høykarbon (kildestrøm 9 – stor), ferromangan mediumkarbon (kildestrøm 10 – mindre) og ferromangan lavkarbon (kildestrøm 15 – de minimis). Disse kildestrømmene er utgående kildestrømmer, og de veies ved bruk av ulike vekter som konteinervekt, bilvekt og big bag-vekt som alle kontrolleres av Justervesenet.

29. august 2024 var Justervesenet på kontroll i virksomheten, og de ga bruksforbud på big bag-vekten. Under tilsynet opplyste Eramet Sauda at de hadde hatt mistanke om at vekten ikke var helt pålitelig og hadde i perioden før august hatt enkelte sporadiske kontrollmålinger med bruk av statisk gulvvekt, som også er kontrollert av Justervesenet. Etter bruksforbudet benyttet fortsatt Eramet Sauda big bag-vekta, men gjennomførte kontrollmåling med hver 10. big bag. I november 2024 kom det på plass et nytt veieutstyr for big bags, og denne vekta fikk godkjenning av Justervesenet i august 2025.

I rapportering av kvotepliktige utslipp er verdier fra big bag-vekta benyttet. Verifikatør har påpekt forholdet, men i verifikasjonsrapporten står det at alle big bags har blitt kontrollveid med statisk gulvvekt. Under tilsynet opplyste ansatte som midlertidig ivaretar rapporteringsforpliktelsene til Eramet Sauda, at de ikke var kjent med dette forholdet da de laget kvoterapporten.

Bruk av vekt som er underkjent av Justervesenet er avvik fra overvåkingsplanen, og skulle blitt behandlet i henhold til reglene om manglende data. Dette gjelder selv om det gjennomføres kontrollveiing med annen justervesenkontrollert vekt.

Det innebærer at virksomheten skulle ha vurdert hvilken tilnærming som skal brukes for å beregne aktivitetsdata der big bag-vekta benyttes, og om det var behov for konservativ korrigering.

Manglende prosedyrer

Under tilsynet gikk vi gjennom prosedyre for manglende data. Denne var ikke tilstrekkelig presis for når den skal benyttes. Videre hadde den en lenke til en tidligere veiledning fra EU Kommisjonen og der lenken ikke lenger virker.

Forut for tilsynet etterspurte vi prosedyre for kontroll av måleutstyr. Under tilsynet informerte virksomheten at de ikke har en slik prosedyre.

Miljødirektoratets vurdering

På bakgrunn av funnene over vurderer Miljødirektoratet at Eramet Sauda ikke har en tilstrekkelig robust organisering av kvotearbeidet slik at pliktene i kvoteregulverket overholdes.

Avvik 2: Det er mangler i måleutstyrstabellen i overvåkingsplanen for kvotepliktige utslipp

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- klimakvoteforskriften § 2-1 (forordning om overvåking og rapportering av utslipp av klimagasser), jf. MR-forordningen artikkel 12.
- tillatelse til kvotepliktige utslipp av klimagasser punkt I (overvåkingsplan) jf. punkt 8 (Måleutstyr)

Beskrivelse av krav

Artikkel 12 i MR-forordningen stiller krav til innholdet i overvåkingsplanen. Overvåkingsplanen skal inneholde beskrivelse av måleutstyr benyttet, måleområde, spesifikk usikkerhet, lokasjon og hvilken kildestrøm de benyttes til.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

I måleutstyrstabellen i overvåkingsplanen for Eramet Sauda er tre forskjellige vekter angitt på samme linje for flere kildestrømmer, hhv. bilbrovekt (FVWE004), kontainervekt (FVWE005) og big bag-vekt (FVWE0011).

Under tilsynet opplyste virksomheten at det ikke er samme måleområde eller spesifikk usikkerhet for de tre vektene, og at informasjonen om måleområde og spesifikk usikkerhet i måleutstyrstabellen kun er for bilbrovekten.

Virksomheten har intern oversikt over øvre/nedre måleområde og spesifikk usikkerhet for vektene, men dette kommer ikke frem i måleutstyrstabellen eller annet sted i overvåkingsplanen.

Avvik 3: Eramet Sauda har ikke tilstrekkelig kontroll på alle utslippene sine

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven kapittel 4 Utslipp til luft punkt 4.1.1 Utslipp fra punktkilder, kapittel 11 punkt 11.1 Utslippskontroll og kapittel 3 Utslipp til vann punkt 3.1.1 Utslipp fra punktkilder.
- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 5

Beskrivelse av krav

Årlig utslipp for SO₂ og NO_x fra virksomheten er henholdsvis 50 tonn og 60 tonn. Den driftsansvarlige skal kontrollere og dokumentere utslippene til luft og vann.

Døgngrense for arsen fra vannrenseanlegget er 0,1 mg/l. Konsentrasjonsgrensen for cyanid fra vannrenseanlegget er 20 mg/l. Korttidsgrensen for kvikksølv og kadmium er midlet over døgnet.

Virksomheten skal ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Miljøingeniør har fått ansvaret for utslippsrapporteringen til Miljødirektoratet. Som beskrevet i avvik 1 er det én person i denne funksjonen i virksomheten.

Oppdatert og mer presis metode for å bestemme SO₂-utslipp medfører høyere utslipp enn tidligere beregnet

Eramet Sauda benytter en massebalansemetode for å bestemme SO₂-utslipp. Denne tar utgangspunkt i svovelinnholdet i innsatsstoffene og trekker fra svovelinnholdet i utgående produkter (tilsvarende som utgående kildestrømmer i kvoterapporteringen) og svovelinnhold i vann til venturianlegget.

I 1997 fikk Eramet Sauda utført en massebalanse av ekstern konsulent og kom fram til at 2 prosent av svovelinnholdet i innsatsstoffene går til utslipp til luft. I årene etter benyttet Eramet Sauda faktoren på 2 prosent som en fast faktor til å beregne utslipp av SO₂.

I 2023 ble det gjort en ny massebalanse med samme metodikk som i kvoterapporteringen. Denne gangen kom en fram til at ca 5 prosent av svovelinnholdet i innsatsstoffene går til utslipp til luft. Eramet Sauda sin vurdering er at massebalansen som ble gjennomført i 2023 er mer presis enn tidligere beregning fra 1997, og virksomheten opplyste at årlige svovelanalyser ligger

til grunn for den årlige massebalanseberegningen. Som følge av ny metode beregnet Eramet Sauda et betydelig høyere utslipp av SO₂ i 2024 enn tidligere. Utslipet i 2024 var på 72 tonn, og utslippsgrensen på 50 tonn ble overskredet.

Under tilsynet viste Eramet Sauda oss at i løpet av 1. kvartal 2025 var utslippet av SO₂ på 22,5 tonn. Virksomheten ligger dermed an til å bryte utslippsgrensen også i 2025.

Eramet Sauda har ikke informert Miljødirektoratet om endringen i beregning av SO₂-utslipp – verken som grunnlag for eventuelt å endre utslippsgrensen i tillatelsen eller som grunnlag for å korrigere historiske utslipp.

Endring i utslipp av NO_x

Fram til og med 2024 har Eramet Sauda i hovedsak faklet av avgassen fra prosessanlegget. I beregning av årlig NO_x-utslipp har Eramet Sauda benyttet en fast faktor på 5,4 g/kg avgass, hentet fra Miljødirektoratets veileder for rapportering. De årlige utslippene Eramet Sauda har rapportert har ligget mellom 35 og 44 tonn de siste årene - under utslippsgrensen på 60 tonn i året.

Eramet Sauda har installert energianlegg som startet opp i 2021 med drift i én motor. I 2024 ble flere motorer satt i drift, og i begynnelsen av 2025 var 6 av 7 motorer i energianlegget i drift. Anlegget bruker mellom 60 og 70 prosent av avgassen til å produsere strøm i motorene. Noe avgass brukes til direkte oppvarming av øser og kulper, noe benyttes til forbrenning i fyrkjel og den resterende mengden fakles. Det innebærer at utslippssituasjonen for NO_x er endret, da NO_x-utslippet forventes å være høyere etter forbrenning i motorer enn i fakkell. Denne endringen skjedde for deler av avgassen allerede fra 2021. Dette er imidlertid ikke reflektert i utslippsrapportering av NO_x.

I Eramet Sauda anses energianlegget fortsatt å være et prosjekt. Det ble opplyst at prosjektet skal overleveres til drift høsten 2025. Under tilsynet informerte prosjektet at det er installert kontinuerlig NO_x-analysator i alle motorene i energianlegget. Prosjektansvarlig opplyste også at det er mulig å beregne mengde røykgass fra motorene, og prosjektet har dermed tilstrekkelig med data til å kunne beregne mengde NO_x fra energianlegget fortløpende. Denne informasjonen blir ikke benyttet av Eramet Sauda i utslippskontrollen for å forsikre seg om at utslippsgrensen på 60 tonn overholdes.

Utslipp til vann - konsentrasjoner midlet over døgn

I utslippstillatelsen er korttidsgrensene for tungmetaller midlet over døgn. Disse grensene blir kontrollert og fulgt opp av Eramet Sauda ved bruk av daglig analyse. Dette gjelder for de regulerte komponentene med unntak av kvikksølv og kadmium. For disse to komponentene analyseres ikke prøvene daglig. Overvåkingen skjer ved mengdeproposjonal prøvetaking som analyseres månedlig.

Overskridelse av konsentrasjon av arsen og cyanid i utslipp til vann fra vannrenseanlegget

Eramet Sauda har hatt én overskridelse av konsentrasjonsgrensen til arsen på 0,204 mg/l og én til cyanid på 27 mg/l hittil i år.

Miljødirektoratets vurdering

Eramet Sauda har ikke tilstrekkelig kontroll på utslippene fra virksomheten – dette gjelder særlig utslipp av SO₂ og NO_x. Virksomheten har tilgang på utslippsdata som ikke benyttes for å sikre at utslippsgrenser overholdes.

Tilsvarende som under avvik 1 er ikke organisering av utslippskontrollen tilstrekkelig robust til å ivareta kravene i tillatelsen.

Avvik 4: Eramet Saudas måleprogram er ikke oppdatert og har betydelige mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 11.2 Kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll og punkt 11.3 Program for utslippskontroll

Beskrivelse av krav

Tillatelsen punkt 11.2 stiller krav om hvilke vilkår som skal oppfylles for å sikre forsvarlig kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll. Vilkårene som skal oppfylles er blant annet:

- Dersom den driftsansvarlige selv analyserer parametere som er regulert med grenseverdier, skal den delta i sammenlignende laboratorieprøving og/eller jevnlig verifisere analyser med et eksternt, akkreditert laboratorium. Frekvensen skal begrunnes.
- Måleutstyret skal jevnlig kontrolleres og kalibreres.
- Den driftsansvarlige skal vurdere usikkerheten ved alle trinnene i målingene og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

Punkt 11.3 stiller krav om at den driftsansvarlige skal ha et program for utslippskontroll som inngår i den dokumenterte internkontrollen. Programmet skal redegjøre for utslippskontrollen og kvalitetssikringen, jf. punkt 11.1 og 11.2. Programmet skal holdes oppdatert.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten har et måleprogram for utslippskontroll (Måleprogram Eramet Norway Avd. Sauda). Måleprogrammet omhandler blant annet utslipp til luft og vann. Eramet Sauda har ikke en prosedyre knyttet til oppdatering av måleprogrammet.

Måleprogrammet mangler informasjon tilknyttet hvilket måleutstyr som benyttes i beregningen av utslipp til luft og vann, samt kontrollregime for måleutstyret.

Utslipp til luft

For SO₂, NO_x og tungmetaller (med unntak av kvikksølv) har virksomheten årlig utslippsgrenser, mens for støv og kvikksølv er det både i korttidsgrense og langtidsgrense.

Det er ikke beskrevet i måleprogrammet hvordan det årlige utslippet av NO_x måles og beregnes. I måleprogrammet kommer det frem at SO₂-utslippet beregnes ved hjelp av massebalanse, men hvordan dette gjøres er ikke beskrevet. Se også avvik 3.

I henhold til måleprogrammet måles og beregnes utslipp til luft på lik måte for alle utslippspunktene.

Under tilsynet opplyste imidlertid virksomheten at kontinuerlig røykgassmengdemåler blir brukt til å beregne årlig utslipp av støv fra utslippspunktet S-MOR2F (luft fra MOR-filteret). Mens for de øvrige kildene ble utslippene beregnet ved bruk av kvartalsvise målekampanjer.

Måleprogrammet er dermed ikke oppdatert i henhold til praksis.

Utslipp til vann

Under tilsynet ble det avdekket at deler av måleprogrammet som omhandler utslipp til vann ikke var oppdatert og har mangler. Vi nevner følgende eksempler:

- Områder som inngår i beregningen av utslipp via overvann er ikke oppdatert
- Hvilken teknikk som brukes for prøvetakning for SRA V-overløp er ikke beskrevet
- Hvor ofte Eramet Sauda deltar i sammenlignbare laboratorieprøving for prøver virksomheten analyserer selv, og begrunnelse for valgt frekvens, er ikke beskrevet
- Endringsloggen på side 2 er ikke oppdatert og har feil
- Endringsloggen på siste side mangler forklarende overskrift
- Målinger og prøvetakningsregime for oljeutskillere er ikke beskrevet
- Usikkerhetsvurderinger for utslipp via overvann er ikke beskrevet

De to siste kulepunktene ble påpekt under Miljødirektoratets tilsyn i 2024. Virksomheten har ikke rettet opp i avviket.

Miljødirektoratets vurdering

Det ble under tilsynet avdekket betydelige mangler i måleprogrammet, samt at enkelte deler av programmet ikke er oppdatert i henhold til dagens praksis. Eramet Sauda mangler en prosedyre som sikrer at måleprogrammet holdes oppdatert.

Miljødirektoratet ser alvorlig på at avvik knyttet til måleprogrammet er gjentakende, og at Eramet Sauda ikke har lukket tidligere avvik i henhold til innsendt tilbakemelding etter forrige tilsyn i 2024.

Avvik 5: Eramet Sauda har enkelte mangler i sin avvikshåndtering

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven kapittel 2.6 Internkontroll
- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal ha en internkontroll som sikrer og dokumenterer at virksomheten overholder krav i tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Internkontrollen skal holdes oppdatert.

Internkontrollforskriften stiller krav om at det skal iverksettes rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten benytter avvikssystemet Cority. Dette systemet skal kunne ivareta all dokumentasjon knyttet til registrerte avvik – herunder risikovurdering, forslag til tiltak og gjennomføring av tiltak. Under tilsynet tok vi stikkprøver av enkelte avvik som var registrert i Cority.

Feil knyttet til åpen ventil til nettvann

I forbindelse med vedlikeholdsarbeid 13.11.2024 oppsto et trykkfall i venturianlegget og ventil til nettvann åpnet seg. Ved normalisering igjen lukket ikke ventilen seg, og det var heller ikke informasjon om at ventilen var åpen i kontrollsystemet. Dette medførte økt vanntilførsel til renselanlegg og prosessvann gikk i overløp uten siste rensetrinn. Forholdet knyttet til feil på ventil ble risikovurdert til å være liten og saken ble lukket uten tiltak. Det ble likevel generert en notifikasjon på ventilen, denne ble klassifisert som "urgent" med frist til å bli gjennomført innen 20.11.2024.

12.12.2024 skjedde en ny hendelse med ventilen til nettvann. Denne gangen ble hendelsen lagt inn to ganger i Cority – av to ulike operatører. I Cority-registreringen var det i risikovurderingen angitt en liten sannsynlighet for gjentakelse (2-10 år) – dette til tross for at noe liknende hadde skjedd noen uker tidligere. Operatørene som meldte inn hendelsen var ikke kjent med hendelsen 13.11.2024.

Cority-registreringen inneholder beskrivelse av hendelsesforløpet og gjennomføring av akutt handling for å stanse overløp til sjø. Det mangler imidlertid informasjon om tiltak som skal hindre gjentakelse. I Cority er hendelsen lukket uten tiltak på ventilen. Dette er mulig når hendelser blir risikovurdert til å være liten (grønn).

Avvik i graveprosjekt

I forbindelse med graveprosjektet på Sinterverkstomt ble det opprettet en avviksmelding i Cority 22. juli 2025. Avviket beskriver blant annet at estimerte masser som skal graves opp overskrider

rammevilkårene for stående gravetillatelse, og at en søknad for slike prosjekter må søkes om til Miljødirektoratet. I avviksmeldingen er det opprettet tre tiltak/handlinger, men ingen av tiltakene omhandler forholdet om at estimerte masser overskrider grensen i tillatelsen (se avvik 6). Hvordan saken ble fulgt opp kunne ikke verifiseres.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet vurderer at virksomhetens etterlevelse av avvikssystemet har enkelte mangler med hensyn til registrering og oppfølging av registrerte avvik i systemet.

Risikovurdering av hendelser er helt sentralt med hensyn til hva som kreves av oppfølgende tiltak før saken kan lukkes i Cority. I enkelte av sakene vi så nærmere på under tilsynet var det klart at risiko var vurdert for lavt, særlig med hensyn til gradering av sannsynlighet for gjentakelse.

Det var i varierende grad mulig å følge oppfølging av avvik og tilhørende tiltak i Cority.

Avvik 6: Eramet Sauda startet graveprosjekt utenfor stående gravetillatelse, og mangler rutine for å ivareta kravene i tillatelsen

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 5.2 Tillatelse til graving i forurenset grunn

Beskrivelse av krav

Eramet Sauda har tillatelse til graving i forurenset grunn ("stående gravetillatelse") dersom:

1. massene ikke overstiger 500 m³,
2. massene ikke overskrider tilstandsklasse 5, jf. TA 2553/2009,
3. massene ikke inneholder miljø- og helseskadelige stoffer som ikke har tilstandsklasse, jf. TA 2553/2009, f.eks. PFAS,
4. formålet ikke er opprydding i grunn eller grunnvannet

Dersom graveprosjektet oppfylder vilkårene nevnt over, settes det videre krav om at det skal utarbeides en tiltaksplan før graving igangsettes. Denne skal blant annet redegjøre for følgende:

- forurensningssituasjonen i grunnen
- hvordan massene skal håndteres
- vurdering av risiko for forurensningspotensial under gravetiltaket
- redegjøre for hvilke avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å sikre at gravetiltaket ikke medfører forurensningsspredning eller fare for helse og miljø.

Virksomheten skal utarbeide en kontroll- og beredskapsplan som beskriver risiko for spredning av forurensning under tiltak, samt avbøtende tiltak for å hindre/reducere fare for spredning av forurensning.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten har en felles graveprosedyre for Eramet verkene i Norge (0820 Graving og boring i grunnen, datert 12. februar 2025). Det er kun verket i Sauda som har en stående gravetillatelse. I prosedyren 0820 henvises det til intern gravetillatelse og veileder for graving i forurenset grunn som er utarbeidet for Eramet Sauda. Intern tillatelse og veileder er ment å ivareta vilkårene i utslippstillatelsen.

Under tilsynet ble det stilt spørsmål rundt hvilke rutiner virksomheten har når et graveprosjekt planlegges og hvordan de sikrer at graveprosjektet oppfyller vilkårene i stående gravetillatelse.

Eramet Sauda kunne ikke fremlegge en skriftlig rutine, men informerte om at de blant annet kartlegger forurensningsgraden i området for prosjektet og fyller ut intern gravetillatelsen. I tillegg opplyste virksomheten om at det i forkant av igangsettelse av graveprosjektene avholdes møter der det diskuteres hvilke avbøtende tiltak som skal gjennomføres og hvilken beredskap som er nødvendig. Virksomheten kunne ikke fremlegge dokumentasjon for dette, og det ble derfor ikke verifisert.

Eramet Sauda har fire pågående graveprosjekter per 1. september 2025. I den interne gravetillatelsen for graveprosjektet på Sinterverktoimt står det at volumet på massene som skal graves opp er 660 m³. Dette volumet er større enn grensen i den stående gravetillatelsens rammer. For slike prosjekter må virksomheten sende søknad med tiltaksplan til Miljødirektoratet om særskilt tillatelse. Dette ble ikke gjort.

Underveis i graveprosjektet, utarbeidet Eramet Sauda en avviksmelding om dette forholdet i Cority (se avvik 5). Avviksmeldingen sier at oppgravde masser likevel var innenfor den stående gravetillatelsens grenser.

Virksomheten har utarbeidet ny mal for intern gravetillatelse etter tilsyn i 2024. Den nye malen inneholder mye som en tiltaksplan skal omfatte, men oppfyller imidlertid ikke alle kravene i punkt 5.2.1 om tiltaksplan. Virksomheten kunne heller ikke fremvise en kontroll- og beredskapsplan for graveprosjektene.

Miljødirektoratets vurdering

Eramet Sauda startet graveprosjektet på Sinterverkstoimt med forventet mengde masser som oversteg rammen i stående gravetillatelse fra Miljødirektoratet. Graveprosjektet ble dermed påbegynt uten tillatelse fra Miljødirektoratet.

Virksomhetens interne gravetillatelse og veileder dekker ikke alle krav i tillatelsen.

Anmerkning 1: Virksomhetens lagring av farlig avfall kan forbedres

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Eramet Sauda lagrer farlig avfall utendørs i en kontainer plassert på et inngjerdet område. Under befaring ble det observert et oljefat og en IBC med farlig avfall, stående utenfor kontaineren. IBC-

en og oljefatet var plassert på betongdekke med avrenning til oljeutskiller. Det ble verifisert at IBC-en og oljefatet ble flyttet inn i kontaineren innen kort tid.

Under befaringen var kontaineren med farlig avfall nesten full og det ble opplyst at levering var bestilt.

Virksomheten kan med fordel forbedre sine rutiner for å sikre at kapasiteten i lagringsplass er tilstrekkelig, og at tiden farlig avfall står utenfor kontainere før lagring er kortest mulig.

Under tilsynets slutt møte opplyste virksomheten at de har bestilt to nye kontainere på lagringsplassen for farlig avfall for å bedre lagringskapasiteten.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at Eramet Sauda må betale et gebyr på 285 700 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 2 for flerdagstilsyn og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-8.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 13. juni 2025 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og klimakvoteforskriften overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48 og klimakvoteforskriften § 10-3. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Eramet Sauda sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon. En revisjon er en systematisk kontroll av virksomhetens styringssystem. En revisjon omfatter gjennomgang av virksomhetens relevante dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner.

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- Åpningsmøte: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner.
- Avsluttende møte: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Annicken Hoel
- Guri Haugen
- Carina Otilie Solberg

Kontaktperson hos Eramet Sauda

- Geir Henriksen

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Eramet Norway ble kontrollert under tilsynet:

- Eramet Norway Sauda , Sauda
- Eramet Norway Sauda - kvoter, Sauda

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Vedlikehold
- Utslipp til vann
- Måleprogram
- Utslipp til luft
- Behandling av farlig avfall
- Grunnforurensning og sediment

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Klimakvote:

- Internkontroll
- Generelle krav i tillatelsen
- Overvåkingsplan

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Eramet Norway AS avd. Sauda, sist endret 6. januar 2025
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven)
- Forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften)
- Commission Implementation Regulation (EU) 2018/2066 of 19 December 2018 on the monitoring and reporting of greenhouse gas emissions pursuant to Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council and amending Commission Regulation (EU) No 601/2012 (MR-forordningen)
- Tillatelse til kvotepliktige utslipp av klimagasser for Eramet Norway Sauda, sist endret 12. september 2024

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Miljømåleprogram for Eramet Norway avd. Sauda, sist oppdatert 01.08.2025
- Eramet prosedyre – Behandling av avvik/uønskede hendelser
- Eramet prosedyre – Registrering av produksjon og lagerbeholdning
- Eramet prosedyre – Avfallsbehandling
- Miljømål for Eramet avd. Sauda
- Eramet prosedyre – Graving og boring i grunnen
- Gravetillatelse ENO til sinterverkstomt
- Sluttrapport for graveprosjekter
- Prosedyrer for drift av MRU (kvikksølv-rene-enheten)
- Oversikt over kvotepliktig måleutstyr
- Avfallshåndtering hos Eramet Norway Sauda, inkludert kart over lagret avfall
- Presentasjon av nytt renseanlegg for overflatevann
- Referat fra månedlige møter i avfallshåndteringsgruppa i 2025
- Kalibreringsprosedyre støv- og partikkelmåling
- Dokumentasjon av vedlikeholdskontroll av overløpsmåler (vann) og støvmåler (luft)
- Dokumentasjon av uønskede hendelser i avvikssystemet Cority, bl.a. hendelse om nettvannsventil
- Notifikasjon om nettvannsventil

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

I tilsyn fra 2024 fikk Eramet Sauda avvik på lagring av ordinært avfall på uteområdet. Under befaringen så vi at tidligere avfallsområdet ved fjorden var ryddet. Det var etablert ny avfallsstasjon innendørs med betongdekke og skilting.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Henning Gøhtesen
seksjonsleder

Annicken Hoel
Tilsynsleder

Vedlegg:

Deltakere fra Eramet Norge og Eramet Sauda under tilsynet

Kopi til:

Sauda kommune
Statsforvalteren i Rogaland

Vedlegg

Deltakere fra Eramet Norge og Eramet Sauda under tilsynet:

	Åpningsmøte	Intervjuer	Sluttmøte
Klima- og miljødirektør Eramet Norge	x	x	x
Automasjonsingeniør	x		x
Leder elektro- og automasjonsavdeling	x	x	x
Operation excellence manager	x	x	x
Leder kald prosess	x	x	x
Teknisk sjef	x		x
Leder lager / Vdl - SAP	x	x	x
HMS-leder	x		x
Prosjektingeniør	x	x	x
Miljøingeniør	x	x	x
Ingeniør	x	x	x
Leder Miljø	x	x	x
Prosessingeniør miljø	x	x	x
Produktsjef miljø	x	x	x
Prosjektleder ERU		x	
HMS			x
Verksdirektør	x		x